

Regeringen, Miljö- och energidepartementet

103 33 Stockholm

Missiv

Vårt datum: 2017-04-20
Diariennr: SSM2017-1376
Dokumentnr: SSM2017-1376-1
Handläggare: Maria Enbom

Förslag till ändring av förordning (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten

Bakgrund

Förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten (avgiftsförordningen) trädde i kraft 2008 vid sammanläggningen av SSI och SKI till en myndighet. Förordningen är i stort sett en fusion av två tidigare avgiftsförordningar med olika struktur och uppbyggnad.

Genomförandet av kärnsäkerhetsdirektivet (2014/87/Euratom) och strålskyddsdirektivet (2013/59/Euratom) medför förändringar i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och strålskyddslagen (1988:220) samt i Strålsäkerhetsmyndighetens (SSM) föreskrifter, vilka i sin tur ger upphov till behov av förändringar i avgiftsförordningen. Bland annat föreslås att kravet på tillstånd enligt strålskyddslagen kan ersättas med en anmälan i de fall där det anses tillräckligt ur strålskyddssynpunkt. För att täcka SSM:s kostnader för att hantera dessa anmälningar behöver avgiftsförordningen rymma en anmälningsavgift.

För tillståndsprövning har avgiftsuttaget hittills följt två olika principer. För kärnteknisk verksamhet har avgiften betalats då ansökan ges in. Inom strålskydd har avgift betalats året efter att tillstånd har givits. Det har inneburit att det år då ansökan inlämnats har varit kostnadsfritt för alla som ansöker om tillstånd enligt strålskyddslagen, och i de fall där tillstånd inte givits har ingen avgift alls betalats.

Den aviserade stängningen av fyra kärnkraftsreaktorer fram till 2022 har också aktualiserat frågan om finansieringen av bland annat samhällets beredskap i händelse av en radiologisk nödsituation, SSM:s tillsynsverksamhet samt forskning. Det har konstaterats att kostnaderna för samhällets beredskap inte påverkas alls av den aviserade stängningen av kärnkraftsreaktorer och att SSM:s kostnader för tillsyn inte minskar i proportion till antalet stängda reaktorer. En översyn av avgiftsuttaget är därför nödvändig för att säkerställa fortsatt finansiering av såväl samhällets beredskap som SSM:s tillsyn och forskningsverksamhet.

Beskrivning av förslagna ändringar

Mot denna bakgrund finns ett behov av revidering av nuvarande förordning för att dels säkerställa rätt avgiftsuttag, dels effektivisera administrationen hos både SSM och dem som ansöker om tillstånd eller anmäler en verksamhet. Inför samrådet med ESV i september, då förslag på avgiftsnivåer har tagits fram, kommer förslaget att kompletteras med en konsekvensanalys avseende de finansiella aspekterna. Nedan presenteras i korthet de förändringar som föreslås nu.

Kärnteknisk verksamhet

I en inledande bestämmelse tydliggörs att avgift enligt avgiftsförordningen inte ska betalas för sådan myndighetsverksamhet som bekostas via kärnavfallsfonden.

En ny kategoriindelning av de kärntekniska verksamheterna föreslås och som genomgående appliceras på alla tillämpliga paragrafer. Syftet är en ökad tydlighet med vilka verksamheter som avses och att underlätta kommande eventuella ändringar i förordningen.

Den tidigare paragrafen om ansökningar delas i tre delar för att separera ansökningar om tillstånd från ansökningar om förändring av befintligt tillstånd och från övriga ansökningar, främst inom transportområdet. I och med den nya kärntekniklagen utgår ansökan om godkännande av uppdragstagare (tidigare 5 § andra stycket 10), men istället tillkommer möjligheten till granskning av leverantörer (9 b §). De sistnämnda ändringarna bör genomföras redan då de ändringar som föreslås i prop. 2016/17:157 träder i kraft.

Vidare föreslås ändringar som tydliggör avgiftsuttaget för granskning vid uppförande av ny anläggning samt granskning vid förändring av befintligt tillstånd. Bestämmelserna har också gjorts tillämpliga för samtliga kategorier av kärntekniska anläggningar. Därtill föreslås att granskningar av återkommande helhetsbedömningar som genomförs på permanent avstängda reaktorer ska timdebiteras i efterhand, då det är svårt att på förhand generellt bedöma omfattningen av en sådan arbetsinsats. Samtliga granskningsarbeten föreslås också kunna medföra tilläggsdebitering om det föreligger särskilda skäl.

Tillsynsavgifterna föreslås finansiera tillsyn av transport av farligt gods, en tillsyn som hittills har varit skattefinansierad. Tillsynen av tillståndshavarnas egen beredskap föreslås också finansieras av tillsynsavgiften. Tidigare har den tillsynen finansierats genom beredskapsavgiften. Det medför uppskattningsvis smärre justeringar av de befintliga tillsynsavgiftsnivåerna. I övrigt förtydligas att tillsynsavgiften ska betalas för kärnkraftsreaktorer fram till dess att allt använt bränsle har avlägsnats från anläggningen. Därefter finansieras all tillsyn med medel från kärnavfallsfonden.

Avgiftsuttaget för kostnader för samhällets beredskap för kärnkraftsreaktorer i drift föreslås förändras med hänsyn taget till att dessa kostnader inte minskar så länge som minst en reaktor finns i drift per anläggningsområde. Därför kommer avgift per reaktor ersättas med avgift per tillståndshavare inom ett visst geografiskt anläggningsområde, vilka kommer definieras i SSM:s föreskrifter.

Bestämmelsen om beredskapsavgifternas omfattning utökas även till icke-kärntekniska verksamheter för att också kunna omfatta ESS om den klassas i en beredskapskategori. I övrigt förväntas beredskapsavgifterna komma att justeras något då tillsynen av tillståndshavarnas egen beredskap inte längre ska inkluderas i beredskapsavgiften, som renodlas till att endast omfatta samhällets kostnader för beredskap.

Användningsområdet för forskningsavgifterna föreslås snävas in något för att förtydliga att tillståndshavare endast ska bekosta forskning som har relevans för den verksamhet som de bedriver. Det kan exempelvis röra sig om kärnteknisk forskning, forskning på strålskydd och utsläpp eller beredskap.

Strålskydd

Tidigare har de som ansöker om tillstånd enligt strålskyddslagen betalat en avgift året efter det att tillstånd har givits. I vissa fall har det inneburit att SSM inte fått ersättning för det arbete som utförts med tillståndsprövningen. För att komma till rätta med det och för

att harmoniera med förordningen i övrigt, föreslås nu att en ansökningsavgift betalas i samband med att en ansökan lämnas in och som täcker kostnader för prövning och eventuell tillsyn under det första kalenderåret. Därefter tillkommer en årlig avgift i samma storlek och när tillståndet har löpt ut betalas en ny ansökningsavgift.

I och med genomförandet av strålskyddsdirektivet kommer SSM:s föreskrifter att reglera att en del verksamheter som tidigare var tillståndspliktiga istället kommer att omfattas av en anmälningsplikt. Därtill tillkommer även nya verksamheter som också kommer att vara anmälningspliktiga. Alla dessa verksamheter föreslås betala en anmälningsavgift i samband med anmälan som ska täcka kostnader för registerhållning och tillsyn under en viss tid. I samband med att anmälan förnyas betalas en ny avgift.

En annan nyhet är att alla arbetsplatser med en viss aktivitetskoncentration av radon ska göra en anmälan och i samband med den också betala en mindre anmälningsavgift som täcker hela den perioden. Uppskattningsvis kommer det röra sig om en stor mängd anmälningar. Därtill föreslås att de arbetsplatser där personalen löper risk för en större radonexponering, främst underjordsverksamhet, att betala en högre årlig avgift. Avgiften ska inte betalas av enskilda entreprenörer utan av den som råder över verksamheten, exempelvis i en gruva, där entreprenörer utför arbete. Detta regleras i kommande föreskrifter.

I detta ärende har generaldirektören Mats Persson beslutat. Controllern Maria Enbom har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Ulf Yngvesson deltagit.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Mats Persson

Maria Enbom

Bilagor

1. Avgiftsförordningen ändringsförslag parallelluppställning
2. Författningskommentar till avgiftsförordningen